

A Magyar Állami Földtani Intézet barlangkutató
csoportjának jelentése az
1995. évben végzett munkájáról



Budai-hegység

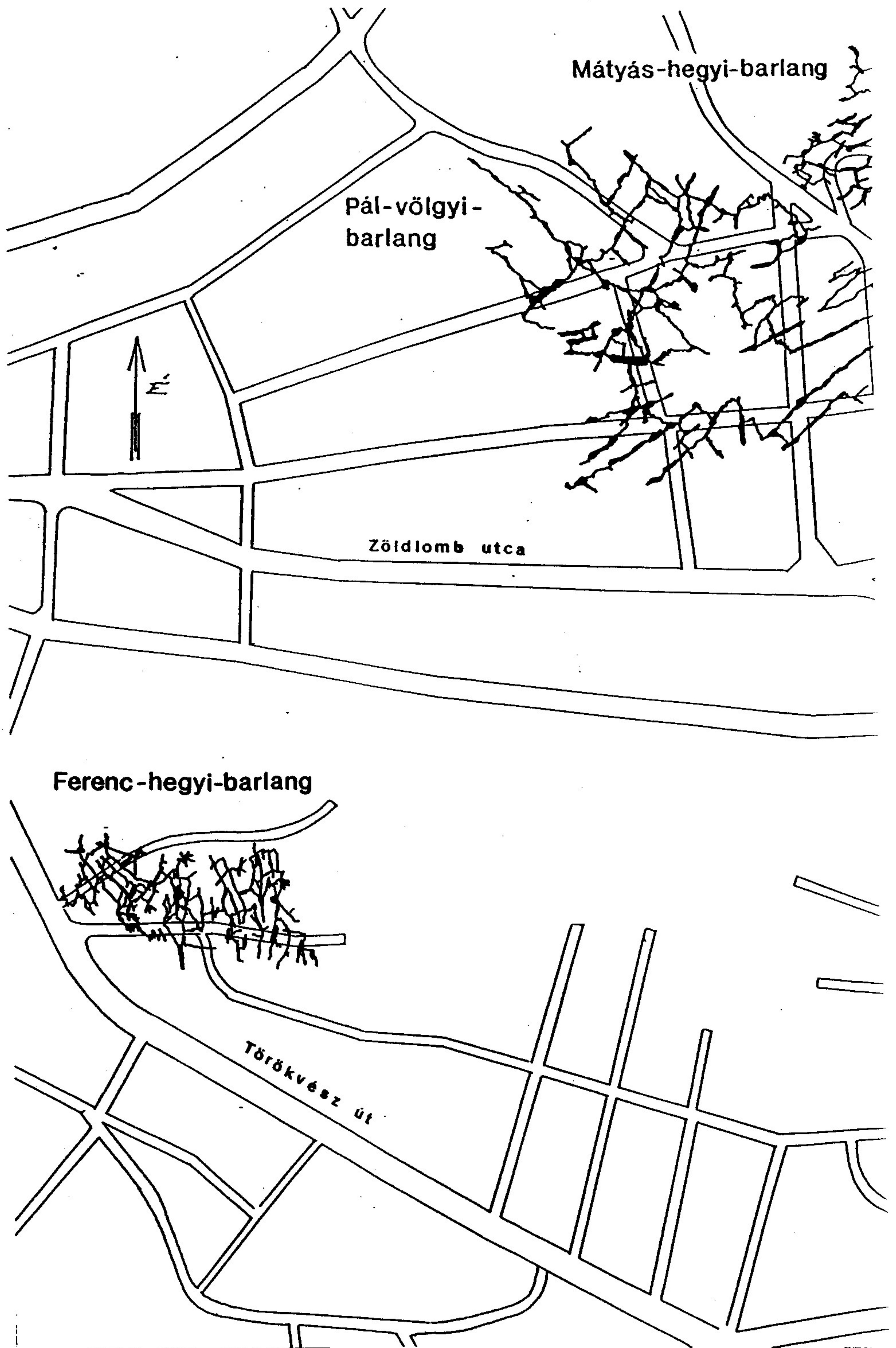
Ferenc-hegyi-barlang

A barlangban csoportunk megfogyatkozott létszámmal, de lelkesen végezte a további munkálatokat. Számos kis próbálkozás után elméleti megfontolások után 3 fő támadási pontot jelöltünk ki, ahol más csoportok segítő munkájával fogunk munkába.

Mint az közismert, a Ferenc-hegyi-barlang eocén nummulinás mészkőben alakult ki, a bryozoás márga alatti rétegekben. Legmagasabb pontja 265 m tszf., legalacsonyabb 220 m tszf. magasságban van. Jellemző rá a keskeny, magas hasadékjáratok szövevénye, melyek tetejében jelentős gömbfülke rendszerek alakultak ki a feláramló CO₂ tartalmú buborékok hatására. A barlang kialakulása időben egybe eshetett a Törökvész-út és Gárdonyi utca környékén 240 m tszf. magasságban ismert alsó-pleisztocén édesvizi mészkövek kiválásával. Akkor ez a terület a járatrendszer forrásterülete lehetett. A barlangot magába foglaló Ferenc-hegy tömbje - a barlang tetőszint adatai alapján - kb. 20 m-t emelkedett a kialakulást követően, így az és a forrászóna felé vezető járatok tektonikusan elválasztódtak (1. ábra).

A barlang peremi járatvégei és a felszíni topográfia alapján egyértelmű, hogy é és Ny-i irányban eredménytelen lenne minden bontási munka (2. ábra). Ezeken a helyeken hamarosan a felszínről származó omladékokba, lejtőtörmelékekbe jutnánk. DNy-i irányban lefelé elvileg

A Ferenc-hegyi-barlang elhelyezkedése



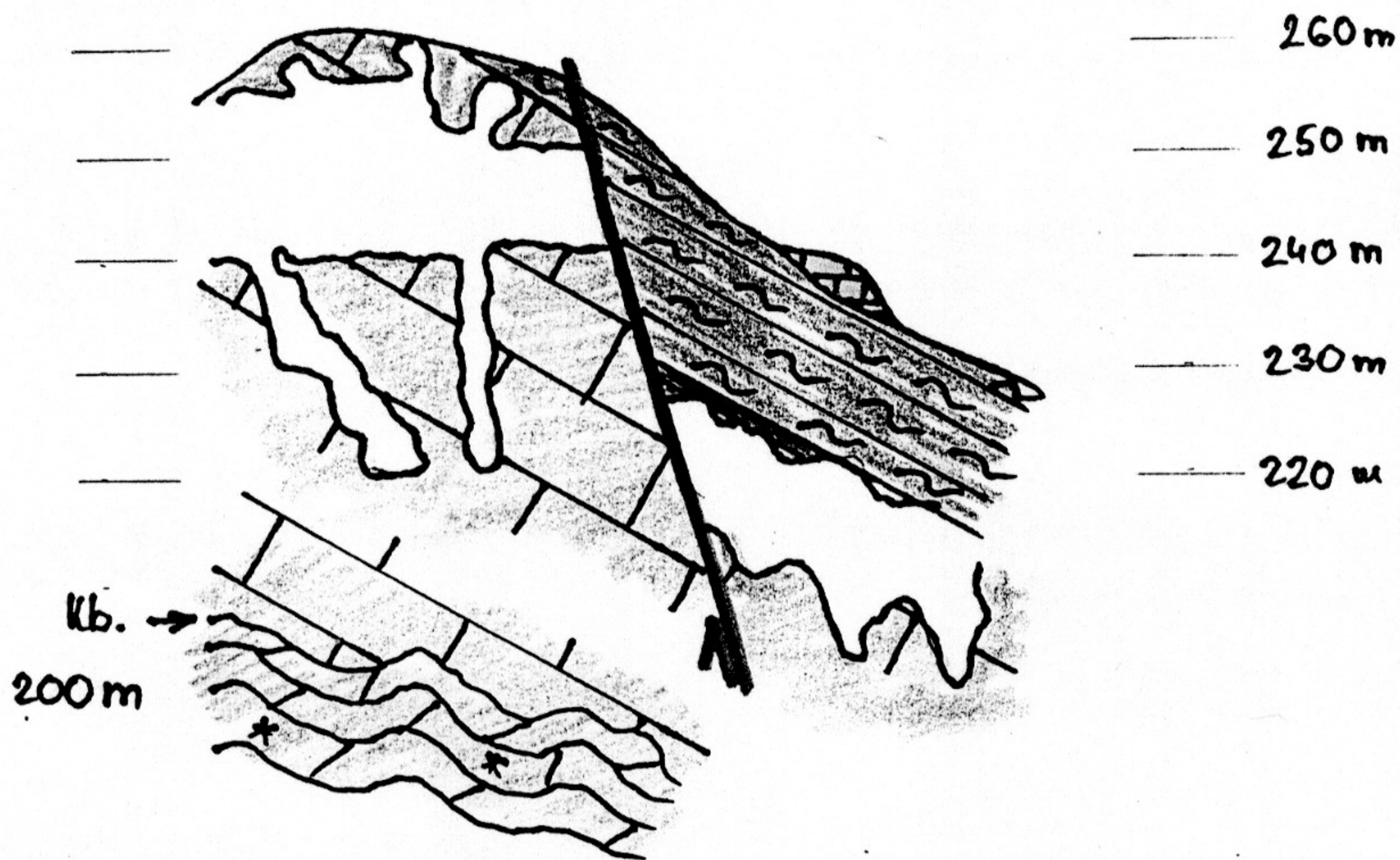
lenne lehetőség (Plútó-terem környéke), itt azonban életveszélyes omlás riasztja vissza a kutatókat.

K-felé a Barit-temetőtől é-ra egy K felé haladó rövid, dűsan borsóköves hasadék található. Ebbe a tőle éNy-ra levő omlásból került be jelentősebb anyagmennyiség. Ezt kitermelve a hasadék folytatásába juthatunk, remény van a Ferenc-hegy alatti szakaszok feltárására. Ezek morfológiája hasonló lehet az eddig ismert részekhez. A kitermelt agyagot egyenlőre a tőle D-re eső hasadékban halmoztuk fel, elegyengetett felszint létrehozva.



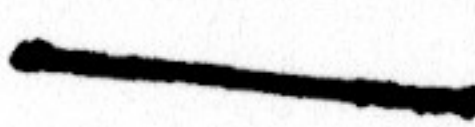

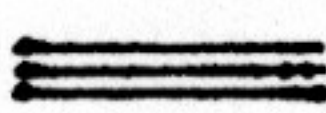
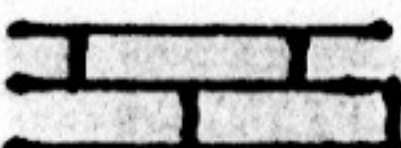


A barlang egyik legmonumentálisabb járata a DK-i VI. főhasadék. Ezt D-i végén egy tektonikus elmozdulás zárja le, melynek dőlésszöge 50° . E mentén a barlang anyaközete kb. 20 m-t emelkedett, a törés túloldalán már fiatalabb, márgarétegek találhatóak. Jelentős munkával - kb. 15 m mély lejtakna törésvonal menti mélyítésével - a hasadékjárat folytatásába juthatunk. Ez egy darabig hasonló lehet a hasadék ismert részéhez, a további részek azonban a márga alatt egyre mélyebben folytatódhatnak. Ennek oldásformái a Rózsa-dombi barlangokéhoz lehet hasonló, azonban a járatfalak ásványkiválásokban dűsan díszítettek lehetnek. Ezen a ponton megkezdtük a lejtakna mélyítését, a munka nagy köveket tartalmazó, jól fejthető egyegős kőzetlisztben halad.

A barlang számos buborék feláramlási csőve jelentéktelen mértékű, keskenyek, aljuk agyaggal eltömődötték. Kitűnik közülük A Giliszta-járat K-i vége közelében ismert, 15 m mély Halál-travi. Ez szintén feláramlási csatorna, azonban még függőlegesen is

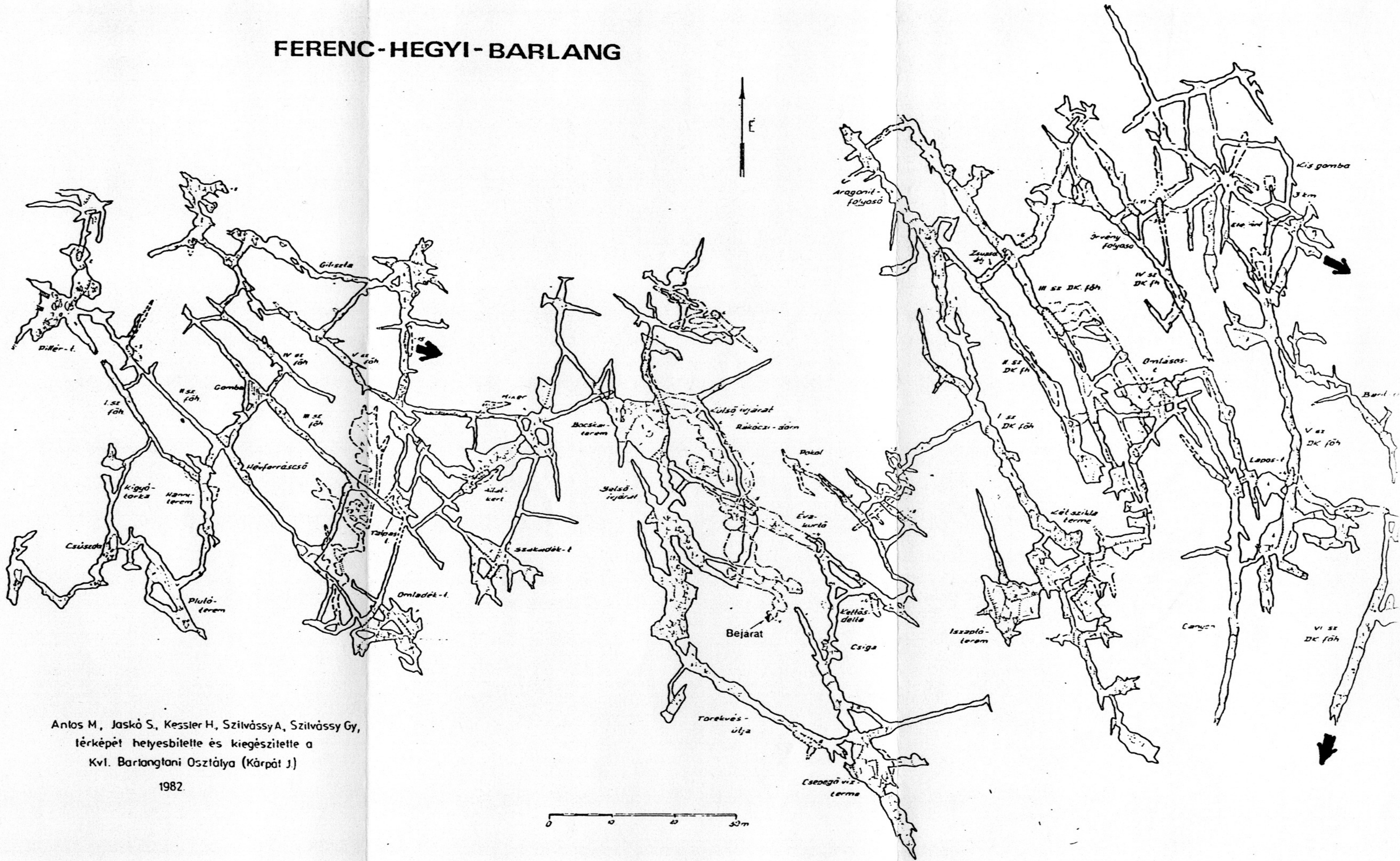
A Ferenc-hegy vázlatos földtani szelvénye



Jelmagyarozás

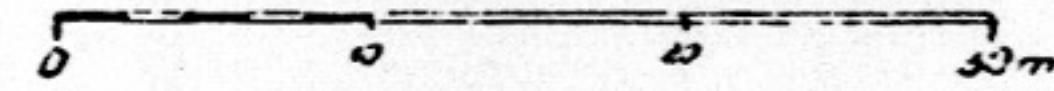
- 
Triász dolomit
- 
Eocén nummulinás mészkő
- 
Eocén homokkő
- 
Eocén bryozoás márga
- 
Oligocén agyag
- 
Pleisztocén édesvizi mészkő
- 
Barlangjárat
- 
Tektonikus elmozdulás

FERENC-HEGYI-BARLANG



Antos M, Jaskó S, Kessler H, Szilvássy A, Szilvássy Gy,
 térképét helyesbítette és kiegészítette a
 Kvi. Bartangtani Osztálya (Kárpát J.)

1982.



↑ Bontási hely

kényelmesen járható. A végponti kötőrmelékből biztató huzat invitál munkára. A bontással a barlang mélyebb szinten elhelyezkedő járatai tárhatók fel.

Ezen a ponton jelentősebb létszámú erő bevonásával fogunk munkához az 1996. évben. A régebbi bontási anyagot a kürtő bejárati zónája melletti terembe kell szállítani, ugyanis az anyag éppen eltömi a huzatos járatot.

A barlangban 8 hétvégén végeztünk bontást, 5 hétvégén tájékoztató, megfigyelő túrázás történt. Átlagos túrázó létszám 6 fő.

Pilis-hegység

Leány-barlang

A barlang Tavasz-termében a legalsó agyagkitöltésben végzünk bontási munkát elsősorban, a depózási nehézségek miatt a munka elég lassan halad.

Másik jelentős feltárási térség a Nagy-hasadék és környéke. Itt a Béke-terem mellett bontottunk enyhén omladékos részt, ahol a rések között már látszott a tovább vezető járat (1996 január végén 60 m-nyi járatba jutottunk be). Érdekesség, hogy ebben a szakaszban - amit elég körülményes megközelíteni - róka ürüléket találtunk. Eszerint erre további járatoknak kell lenni amelyek a felszint is elérik, bár lehet, hogy az állat számunkra járhatatlan réseken át jut ide.

Huzatvizsgálatokkal kimutattuk, hogy a Nagy-hasadék tetejétől a huzat 15 perc múlva a Bejárati-teremhez közeli Kis-teremben jelentkezett. Ez alapján itt nem felfelé, hanem a hasadék alján ismert, cementálódott megrogyásban fogunk 1996-ban bontani.

A barlang még fel nem térképezett részeiről - műszer hiány miatt - csak vázlatos térképet készítettünk. év végi megbeszélések alapján (Bekey csoport) 1996-ban kapunk kölcsön függőkompaszt, mellyel a barlang egészét felmérjük.

A barlang néhány részében kapaszkodó köteleket építettünk be az év elején, kb. 50 m összhosszban. Sajnos a barlang nyitottsága következtében köteleinket kilopták, s két alkalommal a bontási helyeken hagyott, rosszul elrejtett bontó szerszámaink is ilyen sorsra jutottak. Kellemetlenséget jelent a Bejárati-teremben állandó jelleggel keletkező szemét, amit viszont mi voltunk kénytelenek több alkalommal is elszállítani.

A barlangban 1995-ben 15 hétvégét töltöttünk munkával, átlag 4 személy részvételével.

A Leány-barlang hossza 1996 január 31-én kb. 950 m.

Legény-barlang

A barlangban az év elején bontás nélkül kb. 300 m új járatszakaszt sikerült találni, erről bejelentést is tettünk. Sajnos a barlang lezárását az év elején kirobbantották, erre vonatkozóan rendőrségi vizsgálat is történt. A feltörés utáni héten jelentős cseppkőrongálást tapasztaltunk.

Ugyancsak bejelentést tettünk a Giliszta-járat végén talált járatról. Az ismert rész egy szűkületének átbújásával 40 m-t találtunk. A járat - bár egy fosszilis cseppkőlefolyás lezárja - egyértelműen, szálkőben halad tovább. A feltárás csak az előregedett cseppkő átvésésével lehetséges.

A barlangban próbabontásaink alapján számos ponton lehet további sikeres feltáró munkát végezni, ezeket az ismételt lezárás után kezdjük meg aktívan. Ehhez a csoport létszámának bővítésére, esetleg más csoportok tagságának együttműködésére lesz szükség.

A barlangban 5 hétvégét töltöttünk munkával.

Észak-borsodi-Karszt

Mogyorós-töbri-víznyelő

A barlangban sajnos az eredeti víznyelés bejáraton keresztül nem lehetett a nagy mennyiségű bontási anyagot kitermelni, ehhez egyszerre 9 ember jelenléte volt szüksége. Ennek érdekében a barlang térképe alapján a felszínen kitűztünk egy pontot, mely a járat termének legmagasabb pontja felett van. Itt aknamélyítésbe kezdtünk, majd a szálkővet elérve vésőgép segítségével haladtunk tovább. Munkánkat siker koronázta, így a tovább menő, kb. 1 m átmérőjű szálkőjáratból az anyagot 3 ember a felszínre tudja juttatni. Ezt az anyagot a régebbi gödrök feltöltésére használjuk fel, a nyelőtölcsért természetesen állapotában hagyjuk meg.

A járat további feltárása a nyomjelzéses vizsgálat alapján a Bolyamér-Nagy-Tohonya-forrás árvízi bifurkációs rendszerébe jutást eredményezheti.

Budapest, 1996. február 2.

Sásdi László

csop. vez.